

Prim-ministru al Republicii Moldova
Dlul Vladimir Filat

**PROPUNERILE CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA (CALM)
ÎN LEGĂTURĂ CU ELABORAREA PROGRAMULUI GUVERNULUI PENTRU ANII 2011-2014**

1. Introducere:

Reforma administrației publice (centrale și locale), descentralizarea puterii în stat și consolidarea autonomiei locale, asumate și implementate în modul corespunzător, reprezintă unul din elementele principale care pot asigura progrese reale pentru Republica Moldova în calea integrării europene, dezvoltării social-economice și creșterii bunăstării cetățenilor săi.

Anume lipsa de viziune clară, caracterul confuz și lipsa continuității, în reformarea sectorului public la nivel central și local, precum neglijarea și desconsiderarea factorului local (teritorial) în toate procesele (reforme) pe parcursul a mai multor ani, a constituit unul din impedimentele principale în calea modernizării și europenizării a Republicii Moldova. De fapt, se constată că în cadrul majorității programelor de guvernare și pe parcursul activității majorității tuturor guvernelor anterioare:

- nu a existat o reflectare clară și complexă a importanței și locului reformei simultane și corelate a administrației publice centrale și locale, în vederea transformării ei într-o administrație modernă și eficientă, bazată pe principiile descentralizării și autonomiei locale;
- nu s-a realizat că integrarea europeană și orice progres important în domeniul economic, social, cultural etc. nu sunt posibile în condițiile unei administrații publice centrale și locale nereformate, excesiv de centralizate și politizate;
- nu s-a luat în considerare că o dezvoltare reală a țării începe de la cea mai mică colectivitate locală și nu este posibilă fără o administrație publică locală puternică și autonomă, care să dispună de suficiente resurse umane și materiale pentru a soluționa problemele de interes local;
- nu s-a înțeles, că pentru ca orice reformă să aibă succes și să fie durabilă, în proces urmează a fi implicați în timp util și în mod corespunzător toți actorii relevanți, dar în mod special, autoritățile locale, care de zeci de ani au fost excluși din procesul decizional la nivel național;
- nu a existat o voință politică clară și bine asumată de a duce până la bun sfârșit reformele inițiate.

În acest context, CALM vine cu o analiză succintă și obiectivă a situației actuale, precum și cu propuneri privind avansare în cadrul procesului de descentralizare administrativă și consolidare a autonomiei locale.

2. Situația actuală

Trebuie de menționat că pe parcursul ultimei perioade de timp (1,5) ani au survenit mai multe schimbări pozitive care însuflă un anumit optimism și speranță că după decenii de desconsiderare a importanței reformei administrative și descentralizării, se creează premisele necesare pentru ca lucrurile din Republica Moldova să se miște în direcția necesară și în domeniul dat. În acest sens, merită a fi menționate:

- elaborarea în mod participativ și adoptarea programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” pentru perioada 2009-2013, care pentru prima dată în ultimii zece ani a stabilit în calitate de una din prioritățile de bază a guvernării - descentralizarea puterii în stat și consolidarea autonomiei locale; includerea și descrierea în cadrul programului în detalii a unui capitol distinct: Administrare responsabilă și eficientă;
- susținerea procesului de consolidare al autorităților locale într-o organizație unică, autonomă și nepolitizată (CALM) care a fost inițiat și realizat de către APL reprezentanți ai tuturor formațiunilor politice;
- inițierea procesului de consultare cu sectorul neguvernamental, inclusiv cu cel al administrației publice locale reprezentat de CALM și constituirea comisiei paritare pentru descentralizare;
- constituirea comisiei parlamentare pentru perfecționarea cadrului legal din domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale;
- susținerea acordată de Guvern la elaborarea proiectului strategiei descentralizării;

- dezvoltarea regională, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale a devenit un factor extrem de important pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și pentru procesul de negocieri în privința Acordului de asociere ceea ce este confirmată prin documentele de politici și adresări ale diferitelor structuri europene precum Consiliul European și principalul Comitetului Regiunilor al Uniunii Europene referitoare la Republica Moldova (care se regăsește în limba română pe pagina web http://www.toad.cor.europa.eu/ViewDoc.aspx?doc=cd%5ccivex-v%5cdossiers%5ccivex-v-004%5cRO%5cCDR106-2010_FIN_AC_RO.doc&docid=2727547);

- sprijinul declarat și acordat de comunitatea internațională procesului de descentralizare și consolidare a autonomiei locale (manifestat prin adoptarea unor documente de politici de către instituțiile UE –avizul Comitetului Regiunilor al UE, acordarea sprijinului financiar și tehnic de către partenerii de dezvoltare: SUA, SIDA, CoE etc.).

Totuși, în pofida acestor tendințelor pozitive, nu pot fi trecute cu vedere și anumite deficiențe și lacune care fiind evitate ar fi putut să facă mult mai efective și mai vizibile progresele în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale. În acest sens, menționăm următoarele lacune care urmează a fi luate în considerație în viitorul program guvernamental:

- Descentralizarea și autonomia locală, cu unele excepții, a lipsit o bună perioadă de timp din sfera atenției interesului (discursului public și acțiunilor practice) a conducerii țării, factorilor decizionali de la nivelul miniștrilor, precum și a societății civile și publicului larg. Aceasta, în pofida faptului declarării acesteia în calitate de una din prioritățile principale și faptului, general recunoscut, că orice progrese în alte sfere prioritare nu pot fi efectiv realizate fără progrese reale în domeniul descentralizării și reformei administrative. Prin aceasta se explică și unele deficiențe menționate mai jos;
- Întârzierea cu circa 8 luni a oricăror acțiuni concrete în direcția descentralizării (septembrie, 2009-aprilie, 2010);
- Întârzieri majore în formarea unui cadru instituțional corespunzător al descentralizării (mai, 2010, crearea comisiei parlamentare, iulie, 2010 crearea comisiei paritare pentru descentralizare). În rezultat, eficacitatea acestor instituții importante dar tardive, a fost redusă: o ședință a comisiei paritare și nici un act legislativ înaintat și adoptat care ar îmbunătăți situația administrației locale;
- Lipsa unei instituții cu suficientă autoritate și competență la nivel de Guvern, care să fie focalizată în întregime și responsabilă de una din prioritățile de bază declarate a guvernului - descentralizarea și consolidarea autonomiei locale, precum și realizarea tuturor măsurilor prevăzute în capitolul - Administrare responsabilă și eficientă - din cadrul programului guvernamental. De fapt, în raport cu alte priorități ale guvernului care într-o formă sau alta și-au găsit reflectare în structura guvernamentală prin responsabilizarea și acordarea autorității necesare anumitor instituții din cadrul Guvernului (miniștri și viceprim-miniștri pentru reintegrare, integrare europeană, blocul economic și financiar), constatăm că reforma administrației publice, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale au rămas fără acoperire instituțională. Iar Cancelaria de stat, datorită unui număr exagerat de mare de atribuții și direcții de activitate, nu a reușit să elimine și acopere efectiv neajunsurile instituționale și funcționale respective;
- Lipsa din partea mai multor ministere și autorităților centrale a interesului față de procesul de descentralizare manifestată prin neglijarea și neparticiparea reprezentanților majorității ministerelor în cadrul procesului de elaborare a strategiei respective. Excepție: Ministerul finanțelor;
- Lipsa consultărilor sistematice și a unui dialog permanent, instituționalizat și efectiv între autoritățile centrale și CALM în calitate de reprezentant al APL. În rezultat, au fost adoptate mai multe acte normative și legislative, fără a fi consultat CALM-ul și contrare intereselor APL. În prezent lipsește o practică și un mecanism efectiv de consultare prealabilă și sistematică a voinței APL, care să prevină apariția unor acte menționate mai sus și diminuează mult credibilitatea Guvernului în fața APL. De fapt, în prezent, cu anumite excepții, orice autoritățile publice centrale adoptă acte fără a consulta și fără a ține cont de opinia APL și structurilor sale asociative;
- Lipsa unor acțiuni concrete care ar îmbunătăți situația APL în domeniul finanțelor locale, patrimoniului local, distribuirii competențelor etc.;
- Lipsa corelării reformei administrației centrale cu cea locală;
- Lipsa unei abordări integrale prin care perspectiva și elementele locale să fie prezente în cadrul tuturor direcțiilor de activitate a guvernării.

3. **Recomandări**

Luând în considerație cele menționate mai sus și în scopul avansării procesului de descentralizare administrativă, consolidării autonomiei locale și dezvoltării regionale și locale, CALM vine cu următoarele recomandări pentru programul nou al Guvernului pentru anii 2011-2012:

I. Reforma administrației publice centrale și locale, consolidarea autonomiei locale, descentralizarea și dezvoltarea regională – trebuie să fie prevăzute/păstrate expres în calitate de una din prioritățile de bază a Guvernului pentru următorii 4 ani. Mai mult ca atât, considerăm că această prioritate trebuie să fie pe primul loc printre prioritățile Guvernului din cadrul programului său reieșind din ineficiența profundă a sistemului de administrație publică și calitatea extrem de scăzută a tuturor serviciilor publice prestate în prezent. Considerăm că fără un progres real în domeniul respectiv, atingerea performanțelor

obiectivelor în alte domenii precum: integrare europeană, dezvoltare economică, protecția socială, lupta cu sărăcia și creșterea bunăstării populației etc., va fi practic imposibilă. Republica Moldova are nevoie în regim de urgență de o schimbare fundamentală și de principiu cât a sistemului de administrarea publică centrală, atât și a celei locale, în conformitate cu standardele și normele europene. De asemenea consideram ca exista o legătura indispensabilă și o tangenta absolută dintre reforma administrației publice centrale și a celei locale. Realizarea lor separată fiind imposibilă. În acest sens, consideram că majoritatea obiectivelor și acțiunilor prioritare din cadrul programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” pentru perioada 2009-2013, sunt relevante, urmează a fi păstrate și incluse în noul program guvernamental pentru perioada de 2011-2015;

II. Crearea unui cadru instituțional și funcțional corespunzător și efectiv care să reprezinte instrumentul și asigure realizarea obiectivului de reformare a administrației publice, descentralizării și consolidării autonomiei locale la toate nivelele de administrație publică. Acest obiectiv este unul de esență și rezultă din experiența negativă anterioară. În lipsa unei instituții publice (guvernamentale) care să fie înzestrată cu suficientă autoritate, instrumente și resurse pentru a face față provocărilor și a promova descentralizarea și reformele necesare în raport cu alte autorități publice centrale, orice efort în domeniul dat, cu siguranță va fi blocat, tergiversat și lipsit de succes. În acest context și în legătură cu anunțarea lichidării funcției de Ministru de stat, ne exprimăm îngrijorarea privind asigurarea cadrului instituțional necesar promovării reformelor din domeniul dat.

Totodată este absolut necesară stabilirea legăturii permanente și strânse dintre guvern, parlament, comisia paritară și președintele țării în vederea asigurării coordonării efective în cadrul procesului de luare a deciziilor politice, cristalizarea lor în documentele legislative, aprobarea și controlul riguros asupra implementării lor.

În acest scop, considerăm necesar de a fi create structuri și instituții corespunzătoare în cadrul Parlamentului, Guvernului și ministerelor. În special propunem următoarele alternative:

1. La nivel de Guvern, în afara revitalizării activității comisiei paritare:
 - Instituirea unei funcții de viceprim ministru, responsabil de coordonarea reformei administrației publice centrale și locale, descentralizare și dezvoltarea regională;
 - Instituirea Ministerului Administrației publice și dezvoltării regionale, cu acordare conducătorului instituției respective a funcției de viceprim-ministru ;
 - Demilitarizarea și transformarea ministerului de interne, în ministerul internelor și administrației publice (administrației și internelor) etc.
2. La nivel de Parlament se propune reeditarea comisiei speciale pentru consolidarea autonomiei locale și descentralizare, responsabile de perfecționare cadrulul legal din domeniul dat;
3. La nivel de Ministere și alte autorități publice centrale: crearea unor grupuri de lucru (comisii) pe problemele descentralizării. Altfel autoritatea și nivelul de luare deciziilor va fi este foarte scăzute și necorespunzătoare importanței și amplitudinii unei reforme atât de profunde și cu influența atât de mare asupra societății. Reforme care în mod neapărat va atinge competențele și interesele altor ministere și agenții de stat. De asemenea, considerăm că păstrarea atribuțiilor de coordonare a procesului de descentralizare pentru cancelaria reformată și în lipsa statutului de membru al guvernului pentru conducătorul ei, nu va fi benefică pentru avansarea procesului în domeniul dat.

III. Implicarea reală și efectivă a autorităților publice locale în procesul decizional național. Edificarea unui dialog direct, sistematic, instituționalizat, efectiv și real, între Guvern și APL prin intermediul structurilor sale asociative în rezultatul căruia nici un act care vizează APL să nu poate fi adoptat fără consultarea sau avizul prealabil al CALM. APL prin intermediul CALM trebuie să devină parteneri al dialogului social și să fie implicate plenar în procesul de elaborare a deciziilor din stat. Lipsa unei astfel de abordări și dialog, pe de o parte distorsionează activitatea și mesajele Guvernului în teritoriu după principiul telefonului stricat, creând o stare și percepție negativă față de autoritățile centrale. Pe de altă parte, lipsa unui format permanent și efectiv de consultări cu APL în cadrul procesului decizional conduce la apariția unor acte normative și legislative contrare principiilor autonomiei locale și descentralizării.

Astfel, în calitate de acțiuni prioritare se propun:

- Introducerea expresă în cadrul legal a obligativității consultării Congresului Autorităților Publice Locale din Moldova (CALM) în toate problemele ce vizează APL prin modificarea corespunzătoare a Legii privind administrația publică locală, Legii privind actele legislative, Legii cu privire la actele normative;
- Prevederea dreptului reprezentanților CALM de a participa la ședințele Guvernului cu drept de vot consultativ, prin modificarea Legii Guvernului, Legii privind APL și altor acte normative și legislative.
- Acordarea dreptului CALM la inițiativă legislativă și dreptului de a sesiza Curtea Constituțională în problemele ce vizează drepturile și interesele legitime ale APL și colectivităților locale pe care le reprezintă;
- Elaborarea legii „ghilotinei” în privința actelor normative contrare principiilor autonomiei locale, Legii descentralizării administrative și Legii privind administrație publică locală. Precum și care sunt adoptate cu încălcarea principiului consultării obligatorii a autorităților locale.

Mai mult ca atât, acest obiectiv urmărește facilitarea reformelor și corespunde întru totul cu unor documente și recomandări de ultimă oră ale diverselor structuri ale Uniunii Europene, conform cărora este absolut necesar de a include autoritățile publice locale și în special CALM-ul în toate procesele de luare deciziilor la nivel național, de a asigura APL-urile cu dreptul la inițiativă legislativă, cu dreptul de a asista în calitate de observator și vot consultativ la ședințele guvernului și de a implica APL-urile în negocierea acordului de asociere la UE și pregătirea programelor de asistență din partea organizațiilor internaționale și donatorilor (a se vede în acest sens: Avizul Comitetului Regiunilor al UE pe tema „Punerea în aplicare a Politicii Europene de Vecinătate și, în special, a Inițiativei privind Parteneriatul Estic: modernizarea, reformele și capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale din Republica Moldova”, adoptat la Brussels, în ședința plenară din 6 octombrie 2010).

IV. Divizarea clară a etapelor și stabilirea priorităților pe termen scurt, mediu și lung în cadrul procesului de reformă și descentralizare. În acest sens, este extrem de important ca la prima etapă (pe termen scurt) să fie elaborate și implementate un set de măsuri orientate spre consolidarea autonomiei locale și a capacităților autorităților locale, precum și pentru ca autoritățile publice locale și populația să vadă și simtă anumite îmbunătățiri a situației existente drept rezultat a acțiunilor Guvernului în domeniul descentralizării. Astfel fiind creat un fond pozitiv și terenul pentru continuarea descentralizării și reformei administrației publice locale. În acest sens, este necesar de a fi elaborate o serie de pachete de acte normative și legislative pe domenii, care să permită, la această etapă, cel puțin descătușarea APL, creșterea surselor de venituri, creșterea autorității APL și lărgirea capacităților lor în exercitarea competențelor sale legale.

Focusarea doar pe priorități și obiective pe termen lung (de ex. elaborarea și aprobarea de strategii) risca să provoace apatia și reticenta în societatea față de descentralizare și obiectivele sale.

Astfel, printre unele din măsuri care trebuie și pot fi realizate în regim de urgență pot fi menționate:

- a) *În domeniul consolidării autonomiei organizaționale și funcționale:* eliminarea contradicțiilor legale și interdicțiilor APL de a stabili în mod autonom organigrama și statele de personal, prin oferirea dreptului de a decide de sine stătător numărul și statele de personal necesare, în dependență de particularitățile și necesitățile localității respective. O soluție în acest sens, ar fi stabilirea cu titlu de recomandare a unei cote din bugetul local care să fie destinată cheltuielilor de personal.
- b) *În domeniul consolidării autonomiei financiare:*
 - schimbarea sistemului de defalcare a impozitului pe venit a persoanelor fizice conform vizei de reședință, revizuirea sistemului de taxe locale;
 - oferirea dreptului APL de a introduce taxe locale noi în dependență de specificul localității,
 - stabilirea relațiilor directe între MinFin și APL de nivelul I și II,
 - eliminarea dependenței între diferite nivele de administrație publică locală la elaborarea bugetelor locale și eliminarea posibilităților de negociere a resurselor financiare între nivelul I și II al APL;
 - elaborarea, aprobarea și publicarea unui act normativ privind normativele de finanțare a educației și altor servicii;
 - delimitarea clară în cadrul transferurilor a resurselor pentru competențe delegate și a celor cu destinație generală;
 - introducerea obligativității de a recupera integral și necondiționat prejudiciile cauzate APL prin modificările cadrului normativ pe parcursul anului care au dus la micșorarea veniturilor APL;
 - elaborarea și aplicarea mecanismului de consultare obligatorie și prealabile a APL în procesul elaborării bugetului național, politicilor fiscale și altor documente din domeniul finanțelor publice care se referă la APL, inițierea procesului de elaborare și adoptare a unui nou sistem de finanțe publice locale etc.
- c) *În domeniul consolidării statutului alesului și funcționarilor locali:*
 - revizuirea condițiilor de salarizare, acordare de concedii, pensionare și alte măsuri de protecție socială pentru primari în vederea asigurării unui statut social corespunzător unei autorități publice locale și eliminarea discriminărilor în raport cu alți salariați din teritoriul administrat;
 - revizuirea statutului actual al funcționarilor din cadrul APL în vederea delimitării lor de funcționarii din cadrul autorităților publice centrale, stabilirii unor reguli speciale și acordării competențelor depline APL de a influența procesul de angajare, promovare, stimulare și concediere a funcționarilor locali.
- d) *În domeniul consolidării autonomiei locale patrimoniale:*
 - adoptarea legii privind proprietatea unităților administrativ-teritoriale, prin care să fie reglementat detaliat regimul juridic al patrimoniului local, modul și procedura de delimitare a bunurilor domeniului public și privat local, registrul patrimoniului UAT, etc.;
 - adoptarea unei Hotărâri de Guvern prin care să fie transferate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale obiectivele acvatice și resursele naturale de pe teritoriul lor, în conformitate cu prevederile Codului Apelor și altor acte legislative, astfel fiind create surse de venit suplimentar și sigur pentru bugetele locale;

- revizuirea modalității de stabilire a prețului normativ asupra terenurilor, inclusiv a modului de stabilire a coeficientului pentru privatizarea terenurilor aferente, în vederea oferirii dreptului APL de a stabili prețul în dependență de prețul de piață din regiunea respectivă, interesul de a atrage investitori sau de a acumula surse la bugetul local;
- Elaborarea și adoptarea legii privind cooperare inter-municipală, care să ofere posibilitatea prestării serviciilor publice în comun de către mai multe primării.
- Revizuirea cadrului legal din domeniul cadastrului imobiliar în vederea creșterii accesului APL la informația cadastrală și reducerii costurilor și plăților APL pentru înregistrare patrimoniului local și alte operațiuni cadastrale;
- Elaborarea și aprobarea unui program de susținere a procesului de elaborare a planurilor strategice de dezvoltare social-economică și a planurilor urbanistice ale tuturor localităților în vederea facilitării accesului APL la fondurile europene importante destinate dezvoltării infrastructurii locale.

e) În domeniul descentralizării și eficientizării sistemului de achiziții publice cu participarea APL

Deși de mai mulți ani se vorbește și se semnalează un șir de probleme importante și evidente din domeniul achizițiilor publice, care este unul foarte centralizat și birocratizat în raport cu autoritățile locale, constatăm că carul așa și nu se mișcă din loc. Ba mai mult ca atât, există semnale de ultima ora că în loc ca sistemul să se perfecționeze, el din contra se centralizează și mai mult. În acest sens se cer acțiuni urgente în vederea depășirii următoarelor probleme::

- Valoarea mică a bunurilor și lucrărilor care pot fi procurate conform procedurilor mai simplificate. În rezultat, efortul, timpul, resursele cheltuite pentru organizarea unor proceduri de achiziții depășesc deseori valoarea beneficiilor urmărite.
- Situația actuală stimulează irosirea de mijloace publice, achitarea unor prețuri exagerate pentru bunuri, lucrări și servicii achiziționate, precum și împiedică stimularea participării agenților economici locali, care de regulă oferă prețuri mult mai convenabile.
- Lipsa unor subdiviziuni teritoriale a Agenției de achiziții publice face ca APL să suporte cheltuieli suplimentare și să irosească timp și resurse materiale;

f) În domeniul stimulării dezvoltării regionale și consolidării teritoriale: acordarea în regim de urgență a statutului de municipii orașelor Ungheni, Orhei, Cahul și Soroca și crearea așa numitelor poli de creștere.

V. Este necesar de a porni procesul de descentralizare în fiecare sector aparte, în baza evaluării și analizei a fiecărui serviciu prestat de către autoritățile centrale și subdiviziunile sale desconcentrate. În acest sens, este necesar de a purcede la elaborarea evaluărilor și strategiilor sectoriale de descentralizare.

VI. Este absolut esențială asigurarea implicării și tangenței cât mai mari ai autoritățile publice locale de nivelul I și II în cadrul procesului de dezvoltare regională. În această ordine de idei este absolut necesar de a reconsidera principiile și sistemul actual decizional, de a implica mai larg în acest proces în primul rând autoritățile publice locale (inclusiv în administrarea Fondului Regional) și de a crea condițiile necesare pentru stimularea optimizării administrativ-teritoriale, care vor permite ajustarea structurilor APL-urilor cu structurile regionale, inclusiv prin stimularea diferitor forme de cooperare inter-municipală și inter-raională.

VII. Este necesar o abordare integrată a problematicei descentralizării și consolidării autonomiei locale în cadrul majorității componentelor programului de guvernare. În acest sens, luând în considerare că consolidarea autonomiei locale, descentralizarea și reforma administrației publice se referă la toate sferele societății, acest element urează a fi reflectat într-o formă sau alta în cadrul tuturor componentelor programului de guvernare. Acesta rezultă și din rolul sporit pe care trebuie să-l joace APL în cadrul proceselor de reformare și revigorare a tuturor sectoarelor a vieții sociale și economice. Precum și din rolul care este asigurat în astfel de cazuri pentru APL-uri în țările Uniunii Europene, principalul partener strategic al Republicii Moldova în vederea aderării la Comunitatea Europeană. De asemenea, această cerință rezultă și din Recomandările recente ale Comitetului Regiunilor al UE pentru Republica Moldova din 6 octombrie 2010.

Prin urmare, alături de reflectarea problematicei reformei administrației publice, descentralizării și consolidării autonomiei locale în mod special în cadrul unui capitol separat din program, considerăm oportună și necesară, includerea și reflectare perspectivei locale și a anumitor aspecte ale descentralizării și autonomiei locale în cadrul noului program de Guvern a următoarelor componente și formulări:

- 1) Promovarea stabilirii mediului de afaceri și climatului investițional la nivel local favorabile dezvoltării economice locale (la capitol Politici economice și financiare, a. Mediul de afaceri, Obiective de guvernare în Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”);
- 2) Consolidarea capacităților administrațiilor publice locale în atragerea de fonduri de la instituții naționale și internaționale, publice și private pentru dezvoltarea locală (la capitol Politici economice și financiare, a. Mediul de afaceri, Acțiuni prioritare);
- 3) Dezvoltarea autonomiei financiare locale și relațiilor transparente, previzibile și obiective dintre bugetele de stat și bugetele ATU (la capitol Politici economice și financiare, c. Politica bugetar-fiscală și gestionarea finanțelor publice, Obiective de guvernare);

- 4) Stabilirea unui dialog viabil, consultări permanente și relații de lucru dintre toate ministerele și agențiile de stat cu autoritățile publice locale conform apelului Comitetului Regiunilor al UE (la capitol Administrație responsabilă și eficientă, a. Reforma administrației publice centrale, Reformarea procesului decizional);
- 5) Una din direcțiile principale de reformare serviciilor publice și de îmbunătățire a calității serviciilor va fi considerată descentralizarea prestării serviciilor la nivel local (la capitol Administrație responsabilă și eficientă, a. Reforma administrației publice centrale, Modernizarea serviciilor publice);
- 6) asigurarea legăturii strânse dintre dezvoltarea regională și administrațiile publice locale din toate nivele ca unica cale de asigurare a durabilității dezvoltării regionale (la capitol Administrație responsabilă și eficientă, c. Dezvoltare locală și regională echilibrată, Obiective de guvernare);
- 7) Consolidarea rolului autorităților publice locale în integrarea europeană și ajustarea la standardele internaționale prin participarea lor la elaborarea acordului de asociere dintre RM și UE, la pregătirea programelor de asistență din partea UE și la structurile de politică europeană în domeniul APL conform adresării Comitetului Regiunilor al UE (la capitol Politica externă, Acțiuni prioritare, 1. Integrarea Europeană)

VIII. O direcție deosebit de importantă creșterea și asigurarea unei susțineri masive din partea APL și a populației în favoarea procesului de reformă a administrației publice, descentralizare și consolidării autonomiei locale. În acest sens, printre acțiunile prioritare se impun: desfășurarea unei campanii largi și sistematice de informare publică, dezbateri publice a diferitelor aspecte ale descentralizării și autonomiei locale, implicarea pe larg a tuturor mass-media în reflectarea problematicii descentralizării și autonomiei locale, care trebuie să devină un subiect de interes și discuție publică permanent pe agenda publică. Numai în acest fel se poate crea un mediu corespunzător și va crește susținerea cercurilor largi de populație în favoarea acestui proces. Un astfel de sprijin fiind esențial pentru succesul reformei și lipsind cu desăvârșire în perioada anterioară.

În concluzie, Congresul Autorităților Locale din Moldova, declară deschiderea totală, dorința și disponibilitatea sa de a se implica constructiv, alături de alți actori, în procesul de descentralizare și consolidare a autonomiei locale. Noi sperăm că după ani de ezitări și acțiuni declarative în domeniul dat, a venit timpul faptelor și unificării eforturilor autorităților locale și celor centrale în scopul edificării unui sistem de administrație publică modern, eficient și bazat pe principiile descentralizării și autonomiei locale.

Director Executiv al CALM
Viorel Furdui

CALM

Congresul Autorităților Locale din Moldova